

Datum : 21 september 2021

Portefeuillehouder : Hans Teunissen

Zaaknummer : 512473

Status : Openbaar

Gemeenteraad : n.v.t.

Onderwerp : Inzet bodycams boa's

SAMENVATTING

Met de inzet van bodycams bij de boa's wordt beoogd om incidenten en onrechtmatige gedragingen in de richting van de boa's te voorkomen en hiermee de veiligheid alsook het veiligheidsgevoel van de boa's te verhogen alsook de psychosociale arbeidsbelasting zoveel als mogelijk te beperken. De boa's dragen de bodycams tijdens werkzaamheden in het kader van de handhaving van de lokale veiligheid en leefbaarheid, een publiekrechtelijke taak van de gemeente. Een boa zet de bodycam alleen aan als de situatie daarom vraagt.

VOORSTEL

Het college besluit

1. De boa's uit te rusten met de bodycam Zepcam T2+, als persoonlijk beschermingsmiddel, gedurende een proefperiode van zes maanden.
2. Ter uitvoering van het onder 1 genoemde besluit de 'beleidsregels bodycams gemeente Gennep' vast te stellen.

BESLUIT

Datum : 21 september 2021

Het college besluit

1. De boa's uit te rusten met de bodycam Zepcam T2+, als persoonlijk beschermingsmiddel, gedurende een proefperiode van zes maanden.
2. Ter uitvoering van het onder 1 genoemde besluit de 'beleidsregels bodycams gemeente Gennep' vast te stellen.

AANLEIDING

In het toezien op c.q. het handhaven van de veiligheid, leefbaarheid en naleving van (specialistische) regels, is een belangrijke taak weggelegd voor de buitengewoon opsporingsambtenaren c.q. toezichthouders met opsporingsbevoegdheid (verder afgekort tot boa's). De boa's krijgen tijdens de uitoefening van deze taak in toenemende mate te maken met incidenten, variërend van verbaal geweld tot fysiek geweld. In de afgelopen periode is door de inzet van boa's op handhaving van de Covid-19 regelgeving het risico op een incident (b.v. gericht hoesten of spugen) toegenomen. Met het oog op het creëren van een veiligere werkomgeving voor de boa's waarmee ook het gevoel van veiligheid van de boa's verhoogd wordt, ligt nu het voorstel om boa's gedurende een proefperiode van zes maanden uit te rusten met een bodycam.

Het filmen met een bodycam is feitelijk een observatie met behulp van een technisch middel. De opnamen worden gemaakt door een camera, die bevestigd is aan het lichaam of de uitrusting van de boa. De camera registreert datgene waarop hij gericht is, in veel gevallen de gebeurtenissen die de boa zelf meemaakt, ziet en/of hoort. In het geval van een (dreigende) escalatie kan de boa besluiten tot het maken van een opname. De opgenomen beelden zijn voorzien van encryptie en worden opgeslagen in een beveiligde Cloud omgeving waardoor ze niet zomaar bekeken kunnen worden. De regels voor het bekijken van beelden zijn vastgelegd in de beleidsregels en nader gespecificeerd in het in de toelichting opgenomen uitleesprotocol.

BESTUURLIJKE EN JURIDISCHE KADERS

- Het initiatief is ontstaan in het driehoeksoverleg van het basisteam Venray-Gennep. De burgemeesters van dit overleg hebben vervolgens afzonderlijk besloten om al dan niet aan de pilot deel te nemen.
- Beleidsregels bodycams gemeente Gennep (zie bijlage)

ADVIES

De ambtelijke organisatie stelt aan het college van burgemeester en wethouders voor:

1. De boa's uit te rusten met de bodycam Zepcam T2+, als persoonlijk beschermingsmiddel, gedurende een proefperiode van zes maanden.
2. Ter uitvoering van het onder 1 genoemde besluit de 'beleidsregels bodycams gemeente Gennep' vast te stellen.

NADERE ONDERBOUWING / ARGUMENTEN

1.1 Verhogen veiligheid en veiligheidsgevoel van boa's

In de afgelopen jaren hebben de nationale Politie alsook een aantal gemeenten geëxperimenteerd met de inzet van de bodycam. Deze inzet is geëvalueerd en laat positieve resultaten zien. Zo blijkt uit de evaluatie in Rotterdam dat bodycams zoals voorspeld een de-escalerend effect hebben op agressie en geweld door burgers. Ook voelen handhavers zich iets veiliger door het dragen van de camera.

Bijna alle handhavers vonden na de pilot dat de bodycam een onderdeel moet worden van de standaarduitrusting.¹ Evaluaties in onder andere Alphen aan den Rijn² en Breda³ laten gelijke resultaten zien. Door de boa's van de gemeente Gennep gedurende een proefperiode van zes maanden uit te rusten met de bodycam kunnen ze zelf gaan ondervinden wat het effect van de bodycam is op het gedrag van de ander alsmede op hun gevoel van veiligheid.

1.2 Huidige uitrusting is onvoldoende gebleken

Er is het hele jaar door aandacht voor veiligheid van boa's. Boa's volgen jaarlijks de cursus Regeling Toetsing Geweldbeheersing boa's (RTGB) en voeren minimaal in tweetallen hun werk uit. Ook zijn de boa's uitgerust met een steekvest, handboeien en een portofoon. Helaas blijkt de huidige uitrusting onvoldoende om een gedragsverandering bij burgers te bereiken. Dit kijkend naar de incidenten waarmee de boa's tijdens de uitoefening van hun werk te maken krijgen.

In 2018 werden door de boa's van Gennep geen meldingen gedaan van agressie, in 2019 vijf, in 2020 veertien en het aantal meldingen voor 2021 staat op dit moment (begin september) op tien. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat sinds 2018 de agressiemeldingen verplicht moeten worden bijgehouden en daardoor de cijfers van 2018 enigszins een vertekenend beeld kunnen geven van het werkelijke aantal agressie-incidenten.

Met het oog op het creëren van een veiligere werkomgeving voor de boa's, waarmee ook het gevoel van veiligheid van boa's verhoogd wordt, ligt nu het voorstel om voor de uitrusting bij wijze van proef uit te breiden met een bodycam.

1.3 Er is sprake van een gerechtvaardigd belang

Door het maken van opnamen van personen, leidt de inzet van bodycams tot een inmenging in de persoonlijke levenssfeer en daarmee wordt er inbreuk gemaakt op een grondrecht (artikel 10 Grondwet en artikel 8 EVRM). Eén van de voorwaarden voor de beperking van dit recht is dat hier in elk geval een wettelijke grondslag voor moet bestaan. Bij het maken, opslaan en beoordelen van beelden met bodycams is sprake van het verwerken van (bijzondere) persoonsgegevens. Gelet op de doelstelling van de inzet van bodycams (het bevorderen van de veiligheid van de boa's en het voorkomen van ongewenst gedrag in de richting van de boa's) wordt het juridisch kader gevormd door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

¹ Evaluatie bodycams Rotterdam <https://sanderflight.nl/wp-content/uploads/2020/01/Evaluatie-bodycams-handhavers-gemeente-Rotterdam-2019.pdf>

² Evaluatie bodycams Alphen aan den Rijn
<https://openarchivaris.nl/blob/d1/8c/471fc7b6cba2518984aeaf4f89b5.pdf>

³ Informatie over evaluatie komt uit een brief richting de gemeenteraad van Breda
<https://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2019/12/Raadsbrief-01022019-korte-evaluatie-Pilot-Bodycams-BOA-s-Gemeente-Breda-incl-bijlage.pdf>

De verwerking van persoonsgegevens is alleen rechtmatig indien er aan een grondslag, zoals vastgelegd in artikel 6 van de AVG wordt voldaan. In dit geval wordt er voldaan aan artikel 6, sub f van de AVG, waarin is bepaald dat de verwerking noodzakelijk is voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer betrokkene een kind is. Deze grondslag is het best passend, mits het maken, opslaan en eventueel gebruiken van de beeld wordt geschaard onder goed werkgeverschap. Met andere woorden: de gemeente heeft als werkgever een gerechtvaardigd belang om bodycams in te zetten in het kader van het creëren van een veilige werkplek voor de boa's in de openbare ruimten en op voor publiek toegankelijke plaatsen. Dit belang weegt zwaarder dan het belang van een persoonlijke levenssfeer zonder inmenging. De wettelijke grondslag voor de inzet van de bodycams is dan ook gelegen in artikel 3, lid 1, onder b en artikel 3, lid 2 van de Arbowet en artikel 2.15 van het Arbobesluit. Inherent aan het gebruik van deze grondslag is dat de beelden niet gebruikt mogen worden voor de uitoefening van de boataken.

1.4 Een goede instructie en training is een belangrijke randvoorwaarde

Een belangrijke les uit andere pilots in het land is dat de boa's de juiste procedure kennen en ook volgen. Een heldere instructie alsook het volgen van een training is dan ook beslist nodig. Zo moet helder zijn dat de bodycams pas worden aangezet wanneer de boa's in situaties terechtkomen die (dreigen te) escaleren. De boa's moeten ook bekend zijn met de geldende privacyregels bij het maken van een opnamen.

1.5 De Zepcam T2+ is een inmiddels beproefd model

Binnen de Nationale politie is een testpanel samengesteld, dat zeven verschillende bodycams aan intensieve testen onderworpen heeft. Dit traject heeft erin geresulteerd dat de Zepcam T2+ als beste uit de test kwam en landelijk is uitgerold in 2020. Navraag bij een aantal gemeenten leert dat ook zij positieve ervaringen hebben met deze bodycam.

2.1 Beleidsregels bevatten kaders voor gebruik bodycam

Het uitrusten van de boa's met een bodycam brengt rechten en plichten met zich mee, voor zowel de boa zelf alsook voor de inwoner, waarvan eventueel een opname wordt gemaakt. Het is dan ook belangrijk om in beleidsregels vast te leggen hoe uw college wenst om te gaan met de ruimte, die de wetgeving in dit kader biedt als het gaat om het gebruik van de bodycam, de opslag van het opgenomen beeld- en geluidsmateriaal alsook het uitlezen van de gemaakte opnamen.

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

De keuze voor de grondslag, zoals vermeld in artikel 6 lid 1 sub f van de AVG, maakt dat beelden slechts bruikbaar zijn voor dat specifieke doel.

De boa's kunnen de beelden gemaakt met de bodycam dus niet gebruiken als bewijslast. Echter, beelden die met een bodycam zijn gemaakt van situaties waarin escalatie heeft plaatsgevonden en waarbij eventuele strafbare feiten zijn gepleegd, kunnen wel in een opsporingsonderzoek na vordering van de officier van justitie worden gebruikt. Ook een inwoner (of belangenbehartiger) heeft op basis van artikel 15 AVG recht om inzage te vragen van beelden die zijn opgenomen. Het doel van deze inzage kan ter verificatie dienen van hetgeen zich heeft voorgedaan bijvoorbeeld ter onderbouwing van het indienen van een klacht of schadevergoeding. Met het oog op de rechtmatigheidstoets is in de beleidsregels bepaald dat de functionaris gegevensbescherming bij ieder verzoek tot inzage betrokken wordt.

WAT BETEKENT DIT VOORSTEL VOOR DE INWONERS?

Wanneer inwoners zich misdragen ten opzichte van de BOA's, lopen ze het risico dat ze gefilmd worden.

EXTERN ADVIES, INSPRAAK EN DRAAGVLAK

Het initiatief is voorgelegd aan en goedgekeurd door de ondernemingsraad. Daarbij is juridisch advies ingewonnen bij de juridisch medewerkers en de functionarissen gegevensbescherming van de gemeenten Gennep, Venray en Mook- en Middelaar.

COMMUNICATIE EN BEKENDMAKING

- Artikel op de gemeentelijke website
- Publicatie beleidsregels bodycams Gennep via www.overheid.nl

JURIDISCHE ASPECTEN

- Met de beleidsregels wordt, binnen de ruimte die wet- en regelgeving biedt, nadere invulling gegeven aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Gemeentewet.
- In de beleidsregels is expliciet benoemd dat beelden niet gebruikt mogen worden voor de beoordeling van het functioneren van de boa. Het bekijken van de beelden mag dan ook nooit gevolgen hebben voor de rechtspositie van de betrokken boa. In het geval er sprake is van een vermoeden van wangedrag, dan zijn er andere mogelijkheden voor de organisatie om daar onderzoek naar te doen op basis van de privacy- en regelgeving.

FINANCIËN

De totale kosten voor de proef van zes maanden, waarbij drie bodycams worden gehuurd, 6 maanden cloudopslag voor het beeldmateriaal wordt ingekocht en de boa's van een training worden voorzien, bedragen €1956,- ex btw. De kosten kunnen worden gedekt vanuit het reguliere budget. Indien na de evaluatie wordt besloten tot aanschaf van de bodycams, dan worden de huurkosten (€1080 ex. btw) verrekend met de aanschafprijs.

PERSONEEL EN ORGANISATIE

N.V.T.

UITVOERING / VERVOLG

- Aanschaf bodycams in samenwerking met de gemeenten Mook en Middelaar en Venray.
- Training gebruik bodycam voor boa's gemeenten Mook en Middelaar en Venray.
- Uitvoeren van een DPIA, zijnde een instrument om vooraf de privacy risico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen, om daarna maatregelen te kunnen nemen om de risico's te verkleinen.
- Evaluatie in de zesde maand van de proefperiode, waarna een voorstel volgt voor het vervolg.

BIJLAGEN

1. Beleidsregels bodycams gemeente Gennep
2. Positief advies bodycams ondernemingsraad